

Spis treści

Wstęp	23
0.1. Charakterystyka przedmiotu rozprawy.....	23
0.1.1. Termin „Unia Europejska”.....	24
0.1.2. Termin „struktury polityczne”.....	26
0.1.3. Termin „partycypacja kobiet”.....	27
0.1.4. Termin „zwiększanie partycypacji”.....	28
0.1.5. Termin „instytucjonalne mechanizmy”.....	29
0.1.5.1. Termin „mechanizm” w ujęciu przedmiotowym i podmiotowym.....	29
0.1.5.2. Termin „mechanizm” w ujęciu wąskim i szerokim.....	33
0.1.5.3. Łączne stosowanie - „mechanizmy instytucjonalne”.....	35
0.2. Cele i hipotezy badawcze.....	36
0.2.1. Cele badawcze.....	36
0.2.2. Hipotezy badawcze.....	38
0.3. Przesłanki podjęcia tematu.....	39
0.3.1. Ranga poruszanej problematyki jako przesłanka podjęcia tematu.....	39
0.3.1.1. Dlaczego należy uwzględnić płeć w badaniach zachowań politycznych?	39
0.3.1.2. Dlaczego należy badać mechanizmy zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych?.....	40
0.3.1.3. Dlaczego należy badać mechanizmy zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych w krajach UE?.....	41
0.3.2. Stan dotychczasowych badań jako przesłanka podjęcia tematu.....	42
0.4. Uwagi metodologiczne.....	45
0.4.1. Metody badawcze.....	45
0.4.2. Warsztat badawczy.....	46
0.4.2.1. Rodzaje wykorzystywanych materiałów źródłowych.....	46
0.4.2.2. Kwestia wykorzystywania źródeł internetowych.....	48
0.5. Konstrukcja pracy.....	50
0.5.1. Podział na rozdziały i uzasadnienie kolejności poruszanych zagadnień.....	50
0.5.2. Struktura rozdziałów.....	54

ROZDZIAŁ 1

Ilościowy udział kobiet w strukturach politycznych państw Unii Europejskiej	56
1.1. Wstęp.....	56
1.1.1. Przedmiot rozważań rozdziału pierwszego.....	56
1.1.2. Trudności związane z ilościową analizą udziału kobiet w strukturach politycznych.....	57

1.2. Poziom udziału kobiet w strukturach politycznych państw UE.....	61
1.2.1. Udział kobiet we władzach wykonawczych państw UE.....	63
1.2.1.1. Procentowy udział kobiet wśród monarchów i prezydentów.....	65
1.2.1.2. Udział kobiet wśród członków rządów centralnych.....	67
1.2.1.2.1. Procentowy udział kobiet wśród osób stojących na czele rządów centralnych.....	67
1.2.1.2.2. Procentowy udział kobiet wśród członków rządów centralnych.....	69
1.2.1.2.3. Resorty obejmowane przez kobiety w rządach centralnych.....	72
1.2.1.3. Udział kobiet wśród pracowników służby cywilnej.....	73
1.2.1.4. Udział kobiet w służbie dyplomatycznej.....	76
1.2.2. Udział kobiet we władzach ustawodawczych państw UE.....	78
1.2.2.1. Charakterystyka procentowego udziału kobiet w parlamentach krajowych na świecie.....	79
1.2.2.2. Udział kobiet wśród parlamentarzystów w państwach UE.....	80
1.2.2.3. Udział kobiet w gremiach kierowniczych parlamentów krajowych.....	84
1.2.2.4. Charakterystyka udziału kobiet w komisjach parlamentarnych ze względu na obszar tematyczny.....	86
1.2.3. Udział kobiet we władzach lokalnych i regionalnych państw UE.....	86
1.2.3.1. Udział kobiet w organach władzy szczebla lokalnego.....	88
1.2.3.2. Udział kobiet w organach władzy szczebla regionalnego.....	90
1.2.4. Udział kobiet w ugrupowaniach politycznych państw UE.....	92
1.2.4.1. Procentowy udział kobiet wśród przywódców ugrupowań politycznych.....	93
1.2.4.2. Procentowy udział kobiet wśród członków ugrupowań politycznych.....	94
1.2.4.3. Specyfika udziału kobiet w ugrupowaniach politycznych.....	95
1.2.5. Udział kobiet w strukturach organizacyjnych Unii Europejskiej.....	97
1.2.5.1. Udział kobiet w Radzie Europejskiej i Radzie Unii.....	97
1.2.5.2. Udział kobiet w Komisji Europejskiej.....	97
1.2.5.2.1. Procentowy udział kobiet wśród przewodniczących Komisji Europejskiej.....	98
1.2.5.2.2. Procentowy udział kobiet wśród komisarzy Komisji Europejskiej.....	98
1.2.5.2.3. Procentowy udział kobiet wśród członków komitetów i grup eksperckich Komisji Europejskiej.....	99
1.2.5.3. Udział kobiet w Parlamencie Europejskim.....	100
1.2.5.3.1. Procentowy udział kobiet wśród eurodeputowanych.....	100
1.2.5.3.2. Procentowy udział kobiet wśród przewodniczących Parlamentu Europejskiego.....	102
1.2.5.3.3. Procentowy udział kobiet w komisjach Parlamentu Europejskiego.....	105
1.2.5.4. Udział kobiet w strukturach administracyjnych Unii Europejskiej.....	105
1.2.6. Udział kobiet w innych strukturach politycznych państw UE.....	106
1.3. Wskaźniki poziomu (nie)równości kobiet i mężczyzn w życiu społecznym i politycznym.....	107
1.3.1. Uwagi dotyczące wskaźników poziomu (nie)równości kobiet i mężczyzn w życiu społecznym i politycznym.....	107
1.3.2. Ranking państw UE według wybranych wskaźników.....	110
1.3.2.1. Ranking państw UE według wskaźnika GEM.....	112
1.3.2.2. Ranking państw UE według wskaźnika GDI.....	112

1.3.2.3. Ranking państw UE według wskaźnika SIGE.....	114
1.3.2.4. Ranking państw UE ze względu na typ nierówności płci.....	114
14. Podsumowanie.....	115
1.4.1. Specyfika udziału kobiet w strukturach politycznych państw UE.....	116
1.4.1.1. Zróżnicowanie ilościowego udziału kobiet i mężczyzn w strukturach politycznych.....	116
1.4.1.2. Zróżnicowanie ilościowego udziału kobiet w strukturach politycznych w poszczególnych krajach.....	118
1.4.1.3. Zróżnicowanie ilościowego udziału kobiet w poszczególnych strukturach politycznych.....	119
1.4.1.4. Zróżnicowanie ilościowego udziału kobiet w strukturach politycznych w zależności od szczebla stanowiska.....	119
1.4.1.5. Zróżnicowanie ilościowego udziału kobiet w strukturach politycznych w zależności od obszaru kompetencji.....	120
1.4.1.6. Zróżnicowanie ilościowego udziału kobiet w strukturach politycznych w zależności od typu dominujących ugrupowań.....	121
1.4.2. Charakterystyka zmiany ilościowego udziału kobiet w strukturach politycznych na przestrzeni lat.....	121
1.4.2.1. Kwestia udziału kobiet w polityce przed przełomem lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych.....	122
1.4.2.2. Wpływ poszerzenia UE z 2004 roku na średni ilościowy udział kobiet w krajach członkowskich.....	124

ROZDZIAŁ 2

Przyczyny niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych

w państwach Unii Europejskiej.....	126
2.1. Wstęp.....	126
2.1.1. Przedmiot rozważań rozdziału drugiego.....	126
2.1.2. Trudności związane z analizą przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	127
2.2. Kryteria podziału przyczyn wpływających na niedoreprezentowanie kobiet w strukturach politycznych.....	129
2.2.1. Podział przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych w oparciu o dotychczasowe badania.....	129
2.2.1.1. Strukturalne (społeczne) przyczyny niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	130
2.2.1.2. Instytucjonalne przyczyny niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	131
2.2.1.3. Kulturowe przyczyny niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	132
2.2.2. Podział przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych w oparciu o tzw. zintegrowany model wyjaśniania.....	133
2.2.2.1. Kryterium przedmiotowe.....	134
2.2.2.1.1. Sfera polityki a sfera życia zawodowego.....	135
2.2.2.1.2. Sfera polityki a sfera prywatna (rodzinna, domowa).....	136
2.2.2.2. Kryterium podmiotowe.....	136

2.2.2.3. Kryterium genetyczne.....	137
2.2.2.4. Schemat zintegrowanego modelu wyjaśniania.....	138
2.3. Charakterystyka przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych w oparciu o zintegrowany model wyjaśniania.....	139
2.3.1. Eksplanans pierwotny: przedmiotowe i podmiotowe kryterium podziału przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	139
2.3.1.1. Bezpośrednie przyczyny dominacji mężczyzn w strukturach politycznych.....	140
2.3.1.1.1. Przyczyny bezpośrednie wewnętrzne: kwestia poziomu aspiracji politycznych kobiet i ich potencjału politycznego.....	140
2.3.1.1.1.1. Czy kobiety posiadają porównywalny z mężczyznami poziom aspiracji politycznych i potencjał polityczny?.....	141
2.3.1.1.1.1.1. Płeć a poziom aspiracji politycznych.....	141
2.3.1.1.1.1.2. Płeć a potencjał niezbędny do ubiegania się o stanowiska w strukturach politycznych.....	143
2.3.1.1.1.2. Wpływ poziomu aspiracji politycznych kobiet i ich potencjału na nierówność udziału w strukturach politycznych.....	146
2.3.1.1.2. Przyczyny bezpośrednie zewnętrzne: kwestia równości kobiet i mężczyzn w trakcie kariery politycznej.....	149
2.3.1.1.2.1. Czy kobiety chcące brać aktywny udział w życiu politycznym mają takie same szanse ubiegania się o stanowiska polityczne jak mężczyźni?.....	150
2.3.1.1.2.1.1. Płeć a proces selekcji kandydatów na poziomie ugrupowań politycznych.....	150
2.3.1.1.2.1.1.1. Modele procesu selekcji kandydatów i ich wpływ na pozycje kobiet.....	150
2.3.1.1.2.1.1.2. Płeć a pożądane cechy kandydatów.....	152
2.3.1.1.2.1.1.3. Płeć a rozmieszczenie na listach wyborczych.....	153
2.3.1.1.2.1.2. Płeć a wybory.....	156
2.3.1.1.2.1.2.1. Płeć a poziom poparcia wyborców.....	156
2.3.1.1.2.1.2. Płeć a system wyborczy.....	158
2.3.1.1.2.2. Wpływ procesu selekcji kandydatów i wyboru na nierówność udziału w strukturach politycznych.....	161
2.3.1.2. Pośrednie przyczyny dominacji mężczyzn w strukturach politycznych.....	162
2.3.1.2.1. Przyczyny pośrednie wewnętrzne: pozycja kobiet w pozapolitycznych sferach życia społecznego.....	162
2.3.1.2.1.1. Czy kobiety posiadają porównywalną z mężczyznami pozycję w pozapolitycznych sferach życia społecznego?.....	162
2.3.1.2.1.1.1. Sfera polityki a sfera zawodowa.....	162
2.3.1.2.1.1.1.1. Aktywność zawodowa jako wyznacznik pozycji zawodowej kobiet.....	162
2.3.1.2.1.1.1. Bezrobocie jako wyznacznik pozycji zawodowej kobiet.....	165
2.3.1.2.1.1.1.3. Segregacja zawodowa jako wyznacznik pozycji zawodowej kobiet.....	167
2.3.1.2.1.1.2. Sfera polityki a sfera rodzinna.....	170

2.3.1.2.1.1.2.1. Pozycja kobiet w rodzinie.....	170
2.3.1.2.1.1.2. Kwestia „pracy na dwa etaty”.....	172
2.3.1.2.1.2. Wpływ pozycji kobiet w pozapolitycznych sferach życia społecznego na nierówność udziału w strukturach politycznych.....	174
2.3.1.2.2. Przyczyny pośrednie zewnętrzne: przypisywane kobietom role społeczne.....	177
2.3.1.2.2.1. Czy role społeczne przypisywane kobietom i mężczyznom są podobne?.....	177
2.3.1.2.2.1.1. Podział na sferę publiczną (męską) i prywatną (żeńską) jako podstawa dyskryminacji kobiet w życiu politycznym.....	177
2.3.1.2.2.1.2. Badania dotyczące postrzegania ról płciowych w państwach UE.....	178
2.3.1.2.2.1.3. Wpływ czynnika religijnego na pozycję kobiet w społeczeństwie i życiu politycznym.....	180
2.3.1.2.2.1.4. Wpływ czynnika ideologicznego na pozycję kobiet w społeczeństwie i życiu politycznym.....	181
2.3.1.2.2.2. Wpływ postrzegania ról płciowych na nierówność udziału w strukturach politycznych.....	185
2.3.2. Eksplanans wtórny: genetyczne kryterium podziału przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	188
2.3.2.1. Kobiety i mężczyźni: różnice czy podobieństwa?.....	188
2.3.2.1.1. Definicja terminu gender.....	190
2.3.2.1.2. Konsekwencje rozróżnienia „płeć biologiczna” - „płeć kulturowa”.....	191
2.3.2.2. Koncepcje postrzegania przyczyn zróżnicowania ról społecznych kobiet i mężczyzn.....	192
2.3.2.2.1. Czynniki pierwotne: „natura” - biologiczna koncepcja płci kulturowej.....	192
2.3.2.2.1.1. Geneza.....	192
2.3.2.2.1.2. Założenia.....	193
2.3.2.2.1.3. Argumenty.....	195
2.3.2.2.2. Czynniki wtórne: „kultura” - socjalizacyjna koncepcja płci kulturowej.....	195
2.3.2.2.2.1. Geneza.....	195
2.3.2.2.2.2. Założenia.....	196
2.3.2.2.2.3. Argumenty.....	197
2.3.2.2.3. „Natura” i „kultura” - biologiczno-socjalizacyjna koncepcja płci kulturowej.....	199
2.3.2.2.3.1. Geneza.....	199
2.3.2.2.3.2. Założenia.....	199
2.3.2.2.3.3. Argumenty.....	200
2.4. Podsumowanie.....	201
2.4.1. Eksplanans pierwotny - główne obszary przyczyn niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	202
2.4.2. Eksplanans wtórny - ostateczne przyczyny niedoreprezentowania kobiet w strukturach politycznych.....	203

ROZDZIAŁ 3

Przesłanki działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach

politycznych	208
3.1. Wstęp.....	208
3.1.1. Przedmiot rozważań rozdziału trzeciego.....	209
3.1.2. Trudności związane z analizą przesłanek na rzecz zwiększania ilościowego udziału kobiet w strukturach politycznych.....	210
3.2. Prawne przesłanki działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	211
3.2.1. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w prawie międzynarodowym.....	211
3.2.1.1. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach ONZ	215
3.2.1.1.1. Instrumenty ochrony praw politycznych kobiet.....	216
3.2.1.1.1.1. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.....	216
3.2.1.1.1.2. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych.....	217
3.2.1.1.1.3. Konwencja o prawach politycznych kobiet.....	217
3.2.1.1.1.4. Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.....	217
3.2.1.1.2. Miękkie instrumenty ochrony politycznych praw kobiet.....	219
3.2.1.1.2.1. Deklaracja wiedeńska i Program działania - Wiedeń'93.....	220
3.2.1.1.2.2. Program działania-Kair'94.....	220
3.2.1.1.2.3. Deklaracja pekińska i Platforma działania - Pekin'95.....	221
3.2.1.2. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach Rady Europy.....	222
3.2.1.2.1. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach o charakterze traktatowym.....	222
3.2.1.2.2. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach nieposiadających charakteru traktatowego.....	223
3.2.1.3. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach KBWE/OBWE.....	226
3.2.1.4. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach UE.....	229
3.2.1.4.1. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w dokumentach podstawowych.....	229
3.2.1.4.1.1. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn przed Traktatem z Amsderdamu.....	229
3.2.1.4.1.2. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w Traktacie z Amsterdamu.....	231
3.2.1.4.1.3. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn po Traktacie z Nicei.....	233
3.2.1.4.2. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy.....	233
3.2.1.4.2.1. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej.....	233
3.2.1.4.2.2. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy.....	234

3.2.1.4.3. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w innych dokumentach UE.....	236
3.2.2. Równouprawnienie polityczne kobiet i mężczyzn w prawie państw członkowskich Unii Europejskiej.....	237
3.2.2.1. Różnice w systemach prawa w państwach UE.....	238
3.2.2.2. Analiza ilościowa konstytucji państw UE w zakresie równouprawnienia politycznego kobiet i mężczyzn.....	238
3.2.2.3. Analiza jakościowa konstytucji państw UE w zakresie równouprawnienia politycznego kobiet i mężczyzn.....	241
3.3. Intelktualne przesłanki działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	244
3.3.1. Źródła intelektualnych przesłanek działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	244
3.3.1.1. Myśl społeczno-polityczna jako źródło przesłanek działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	245
3.3.1.2. Feminizm jako źródło przesłanek działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	246
3.3.2. Klasyfikacja intelektualnych przesłanek działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	248
3.3.2.1.1. Argument równości i sprawiedliwości jako przesłanka działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	249
3.3.2.1.1.1. Co oznacza termin równość w kontekście udziału kobiet i mężczyzn w strukturach politycznych?.....	250
3.3.2.1.1.1.1. Dwa aspekty równości.....	250
3.3.2.1.1.1.2. Równość a identyczność.....	251
3.3.2.1.1.2. Co oznacza termin sprawiedliwość w kontekście udziału kobiet i mężczyzn w strukturach politycznych?.....	252
3.3.2.1.1.3. Czy nierówny udział kobiet i mężczyzn w strukturach politycznych jest niesprawiedliwy?.....	253
3.3.2.1.1.3.1. Kwestia dyskryminacji kobiet w życiu politycznym.....	253
3.3.2.1.1.3.2. Kwestia niedoreprezentowania kobiet w życiu politycznym.....	254
3.3.2.1.4. Kwestia równego i sprawiedliwego udziału kobiet w strukturach politycznych.....	254
3.3.2.1.2. Argument solidarności jako przesłanka działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	256
3.3.2.1.3. Zwiększanie udziału kobiet w strukturach politycznych jako wymóg demokracji.....	257
3.3.2.2. Pragmatyczne przesłanki działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	258
3.3.2.2.1. Argument reprezentacji interesów jako przesłanka działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	258
3.3.2.2.2. Argument odmienność doświadczeń jako przesłanka działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	259
3.3.2.2.3. Argument korzyści płynących z kobiecej perspektywy postrzegania świata jako przesłanka działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	260

3.3.2.2.4. Argument wykorzystania potencjału kobiet jako przesłanka działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	263
3.3.2.2.5. Argument korzyści wynikających z większego udziału kobiet w strukturach politycznych jako przesłanka działań na rzecz zwiększania owego udziału.....	264
3.3.2.3. Logiczne przesłanki działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	265
3.3.2.3.1. Podjęcie działań jako konsekwencja dążenia do zmiany niepożądanego stanu rzeczy.....	265
3.3.2.3.2. Dominacja mężczyzn jako stan naturalny?.....	266
3.4. Podsumowanie.....	267
3.4.1. Wnioski dotyczące przesłanek działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	268
3.4.2. Związek pomiędzy przesłankami działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych a podejściami państwa do kwestii równości kobiet i mężczyzn.....	270
3.4.3. Związek pomiędzy przesłankami działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych a przyczynami dotychczasowego niedoreprezentowania.....	271

ROZDZIAŁ 4

Strategie działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn.....	273
4.1. Wstęp.....	273
4.1.1. Rodzaje strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn.....	273
4.1.2. Przedmiot rozważań rozdziału czwartego.....	274
4.2. Strategia 1: równe traktowanie kobiet i mężczyzn w prawie.....	276
4.2.1. Kwestie terminologiczne.....	276
4.2.2. Definiowanie i istota.....	278
4.2.3. Geneza podejścia.....	278
4.2.3.1. Liberalizm jako intelektualne źródło strategii równego traktowania.....	279
4.2.3.2. Pierwsza fala feminizmu jako intelektualne źródło strategii równego traktowania.....	280
4.2.4. Mechanizmy stosowane w ramach strategii.....	282
4.2.5. Podmioty prowadzące działania w ramach strategii.....	283
4.2.6. Ocena skuteczności strategii.....	283
4.3. Strategia 2: ukierunkowane działania na rzecz równości płci.....	285
4.3.1. Kwestie terminologiczne.....	285
4.3.2. Definiowanie i istota.....	287
4.3.3. Geneza podejścia.....	290
4.3.3.1. Koncepcja państwa opiekuńczego jako intelektualne źródło strategii działań ukierunkowanych.....	290
4.3.3.2. Druga fala feminizmu jako intelektualne źródło strategii działań ukierunkowanych.....	292
4.3.4. Mechanizmy stosowane w ramach strategii.....	294
4.3.4.1. Kierunki działań.....	294

4.3.4.1.1. Związek między koncepcjami przyczyn różnic ról społecznych a kierunkami działań na rzecz zmiany istniejącego status quo	294
4.3.4.1.2. Kierunki działań w zależności od przyjętej koncepcji różnic płci	295
4.3.4.1.2.1. Podejście odwołujące się do biologicznej koncepcji płci kulturowej.....	295
4.3.4.1.2.2. Podejście odwołujące się do socjalizacyjnej koncepcji płci kulturowej.....	296
4.3.4.1.2.2.1. Przekształcanie ról płciowych.....	296
4.3.4.1.2.2.2. Zmiana rangi płci.....	298
4.3.4.1.2.3. Podejście odwołujące się do biologiczno-społecznej koncepcji płci kulturowej.....	298
4.3.4.2. Sposoby prowadzenia działań.....	299
4.3.5. Podmioty prowadzące działania w ramach strategii.....	303
4.3.6. Ocena skuteczności strategii.....	304
4.4. Strategia 3: gender mainstreaming.....	304
4.4.1. Kwestie terminologiczne.....	304
4.4.2. Definiowanie i istota.....	308
4.4.3. Geneza podejścia.....	312
4.4.3.1. Próby wprowadzania strategii na poziomie państw i organizacji międzynarodowych.....	312
4.4.3.2. Trzecia fala ruchu kobiecego jako intelektualne źródło strategii gender mainstreaming.....	316
4.4.3.2.1. Postfeminizm.....	316
4.4.3.2.2. Po-postfeminizm.....	317
4.4.3.2.3. Próba syntezy postfeminizmu i po-postfeminizmu i ich związki z powstaniem strategii gender mainstreaming.....	319
4.4.4. Mechanizmy stosowane w ramach strategii.....	320
4.4.4.1. Kierunki działań.....	320
4.4.4.2. Sposoby prowadzenia działań.....	322
4.4.5. Podmioty prowadzące działania w ramach strategii.....	325
4.4.6. Ocena skuteczności strategii.....	327
4.4.6.1. Trudności związane z realizacją strategii.....	327
4.4.6.2. Dlaczego gender mainstreaming jest istotny?.....	329
4.4.6.3. Warunki skuteczności strategii.....	331
4.5. Podsumowanie.....	333
4.5.1. Zestawienie trzech strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn.....	333
4.5.2. Kierunki ewolucji strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn.....	333
4.5.2.1. Przejście od równości de iure do równości de facto i od logiki szans do logiki rezultatów.....	336
4.5.2.2. Przejście od równości opartej na koncepcji płci biologicznej do równości opartej na koncepcji płci kulturowej.....	337
4.5.2.3. Przejście od koncepcji „równości w stosunku do” do koncepcji „równości pomiędzy”.....	338
4.5.2.4. Przejście od autotelicznego traktowania prawa do równości kobiet i mężczyzn do postrzegania owej równości jako aspektu rozwoju społecznego i procesów demokratyzacji.....	339

ROZDZIAŁ 5

Podmioty działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych

politycznych.....	341
5.1. Wstęp.....	341
5.1.1. Klasyfikacji podmiotów działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	341
5.1.1.1. Kryterium pierwsze: podział na wewnętrzne i zewnętrzne podmioty działań.....	342
5.1.1.2. Kryterium drugie: podział na państwowe i ponadpaństwowe podmioty działań.....	342
5.1.1.3. Kryterium trzecie: podział podmiotów działań ze względu na dziedzinę aktywności.....	343
5.1.1.4. Ogólny schemat podziału podmiotów działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	343
5.1.2. Przedmiot rozważań rozdziału piątego.....	344
5.1.3. Trudności związane z analizą podmiotów działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	345
5.2. Podmioty działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych w ramach powiązanych z państwami Unii Europejskiej organizacji międzynarodowych (ONZ, RE, OBWE).....	348
5.2.1. Podmioty tworzone w ramach struktur organizacyjnych ONZ.....	348
5.2.1.1. Komisja Statusu Kobiet.....	349
5.2.1.2. Dział Awansu Kobiet.....	350
5.2.1.3. Komisja Praw Człowieka.....	350
5.2.1.4. Podkomisja ds. Popierania i Ochrony Praw Człowieka.....	351
5.2.1.5. Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet.....	351
5.2.1.6. Pozostałe organy monitorujące traktaty ONZ w zakresie praw człowieka ..	352
5.2.1.7. Biuro Specjalnego Doradcy Sekretarza Generalnego ds. Zagadnień Płci i Awansu Kobiet.....	352
5.2.1.8. Fundusz Rozwoju Narodów Zjednoczonych na rzecz Kobiet.....	352
5.2.1.9. Międzynarodowy Instytut Badań i Szkoleń na rzecz Awansu Kobiet	353
5.2.1.10. Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju - Płeć w Programach Rozwoju.....	353
5.2.1.11. Biuro Wysokiego Komisarza ds. Praw Człowieka.....	353
5.2.1.12. Centrum Praw Człowieka.....	354
5.2.1.13. Punkt Koordynacyjny ds. Kobiet w ramach Centrum Praw Człowieka, ...	354
5.2.1.14. Punkty centralne ds. kobiet.....	354
5.2.1.15. Międzyagencyjna Sieć ds. Kobiet i Równości Płci.....	355
5.2.1.16. Międzyagencyjny Oddział Specjalny ds. Kobiet, Pokoju i Bezpieczeństwa.....	355
5.2.1.17. Biuro ds. Równości Płci w ramach Międzynarodowej Organizacji Pracy....	355
5.2.2. Podmioty tworzone w ramach struktur organizacyjnych RE.....	356
5.2.2.1. Podmioty tworzone na poziomie Komitetu Ministrów.....	356
5.2.2.1.1. Komitet Zarządzający ds. Praw Człowieka oraz Oddział ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	356
5.2.2.1.2. Komitet Zarządzający ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	357

5.2.2.1.3. Grupy robocze w ramach Komitetu Zarządzającego ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	358
5.2.2.1.4. Konferencje Ministerialne ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	358
5.2.2.1.5. Sekretariat Komitetu Zarządzającego ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz Europejskiej Konferencji Ministerialnej ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	359
5.2.2.1.6. Sprawozdawcy, grupy sprawozdawców i grupy robocze.....	359
5.2.2.2. Podmioty tworzone na poziomie Zgromadzenia Parlamentarnego.....	359
5.2.2.2.1. Komitet ds. Równych Szans Kobiet i Mężczyzn.....	359
5.2.2.2.2. Inne komitety istniejące w ramach Zgromadzenia Parlamentarnego ...	360
5.2.2.3. Podmioty tworzone w ramach pozostałych struktur RE.....	361
5.2.2.3.1. Europejski Trybunał Praw Człowieka.....	361
5.2.2.3.2. Komisarz Praw Człowieka.....	362
5.2.3. Podmioty tworzone w ramach struktur organizacyjnych OB WE.....	362
5.2.3.1. Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka.....	363
5.2.3.2. Punkty centralne ds. płci.....	364
5.2.3.3. Nieformalna Grupa ds. Równych Szans Kobiet i Mężczyzn.....	364
5.2.3.4. Doradca ds. Płci.....	364
5.3. Podmioty działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych w ramach Unii Europejskiej.....	365
5.3.1. Podmioty tworzone na poziomie Komisji Europejskiej.....	365
5.3.1.1. Komisarz ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans.....	365
5.3.1.2. Grupa Komisarzy ds. Równych Szans.....	366
5.3.1.3. Komitet Doradczy ds. Równych Szans.....	366
5.3.1.4. Międzyresortowa Grupa ds. Równości Płci.....	366
5.3.1.5. Komitet ds. Implementacji Programów Związanych ze Wspólnotową Strategią Działania na rzecz Równości Płci (2001-2005).....	367
5.3.1.6. Jednostka ds. Kobiet i Rozwoju w ramach Dyrekcji Generalnej ds. Stosunków Zewnętrznych (DG IB).....	367
5.3.1.7. Jednostka ds. Kobiet i Rozwoju w ramach Dyrekcji Generalnej ds. Rozwoju (DG VIII).....	367
5.3.1.8. Jednostka ds. Równych Szans Kobiet i Mężczyzn w ramach Dyrekcji Generalnej V Zatrudnienie i Sprawy Społeczne.....	367
5.3.1.9. Grupy eksperckie i sieci w ramach Dyrekcji Generalnej Zatrudnienie i Sprawy Społeczne (DG V).....	368
5.3.1.10. Dział Informacji Kobiecej w ramach Dyrekcji Generalnej Informacja, Komunikacja Kultura i Media Audiowizualne (DG X).....	368
5.3.2. Podmioty tworzone na poziomie Parlamentu Europejskiego.....	369
5.3.2.1. Komitet ds. Praw Kobiet i Równych Szans.....	369
5.3.2.2. Podkomitet Praw Człowieka w ramach Komitetu Spraw Zagranicznych	369
5.3.2.3. Grupa Wysokiego Szczebla ds. Równości Płci.....	369
5.3.2.4. Jednostka Praw Kobiet w ramach Dyrekcji Generalnej ds. Badań.....	370
5.3.2.5. Sieć Komitetów Parlamentarnych ds. Równych Szans Kobiet i Mężczyzn....	370
5.3.3. Podmioty tworzone w ramach pozostałych struktur UE.....	371
5.3.3.1. Komitet ds. Równych Szans Kobiet i Mężczyzn.....	371

5.3.3.2. Ombudsman.....	371
5.3.3.3. Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn.....	371
5.4. Podmioty działań na rzecz zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych w państwach członkowskich Unii Europejskiej.....	372
5.4.1. Austria.....	373
5.4.2. Belgia.....	374
5.4.3. Cypr.....	375
5.4.4. Czechy.....	376
5.4.5. Dania.....	377
5.4.6. Estonia.....	378
5.4.7. Finlandia.....	379
5.4.8. Francja.....	380
5.4.9. Grecja.....	381
5.4.10. Hiszpania.....	382
5.4.11. Holandia.....	383
5.4.12. Irlandia.....	384
5.4.13. Litwa.....	385
5.4.14. Luksemburg.....	386
5.4.15. Łotwa.....	386
5.4.16. Malta.....	387
5.4.17. Niemcy.....	388
5.4.18. Polska.....	389
5.4.19. Portugalia.....	390
5.4.20. Słowacja.....	390
5.4.21. Słowenia.....	391
5.4.22. Szwecja.....	392
5.4.23. Węgry.....	393
5.4.24. Wielka Brytania.....	395
5.4.25. Włochy.....	396
5.5. Podsumowanie.....	397
5.5.1. Wnioski dotyczące podmiotów działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych istniejących w organizacjach międzynarodowych (ONZ, RE i OBWE i UE).....	397
5.5.2. Wnioski dotyczące podmiotów działań na rzecz zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych istniejących w państwach członkowskich UE.....	400
5.5.2.1. Wielość podmiotów działań.....	400
5.5.2.2. Różnorodność podmiotów działań.....	402
5.5.2.2.1. Wnioski dotyczące podmiotów działań w ramach władzy wykonawczej.....	402
5.5.2.2.1.1. Ministerstwa ds. kobiet lub równości szans.....	405
5.5.2.2.1.2. Jednostki tworzone w ramach innych ministerstw.....	406
5.5.2.2.1.3. Punkty centralne ds. kobiet w ramach poszczególnych struktur rządowych.....	407
5.5.2.2.1.4. Specjalne struktury międzyministerialne.....	408
5.5.2.2.2. Wnioski dotyczące podmiotów działań w ramach władzy ustawodawczej.....	408

5.5.2.2.2.1. Komisje/komitety parlamentarne.....	408
5.5.2.2.2.2. Kobiety grupy parlamentarne.....	411
5.5.2.2.3. Wnioski dotyczące innych podmiotów działania.....	411
5.5.2.3. Zmienność podmiotów działań i niestabilność struktur instytucjonalnych... ..	412
5.5.2.3.1. Dynamika przekształceń.....	412
5.5.2.3.2. Kierunki przekształceń.....	413

ROZDZIAŁ 6

Pośrednie mechanizmy zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....

6 1. Wstęp.....	416
6.1.1. Istota pośrednich mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	416
6.1.2. Przedmiot rozważań rozdziału szóstego.....	417
6 1.3. Trudności związane z analizowaniem pośrednich mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	420
6.2. Realizacja strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w pracach powiązanych z państwami Unii Europejskiej organizacji międzynarodowych (ONZ, RE, OBWE).....	422
6.2.1. Realizacja strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w pracach ONZ.....	422
6.2.1.1. Geneza wprowadzania poszczególnych strategii.....	422
6.2.1.2. Główne sposoby działań.....	423
6.2.1.2.1. Instrumenty prawne.....	424
6.2.1.2.1.1. Ogólna charakterystyka instrumentów prawnych w zakresie równości kobiet i mężczyzn.....	424
6.2.1.2.1.2. Działania wynikające z Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.....	426
6.2.1.2.2. Programy działań.....	428
6.2.1.2.2.1. Ogólna charakterystyka programów działań.....	428
6.2.1.2.2.2. Działania w oparciu o pekińską Platformę działania.....	429
6.2.1.2.2.3. Programy działań po 1995 roku.....	430
6.2.1.2.2.3.1. „Pekin+5”.....	435
6.2.1.2.2.3.2. Milenijne Cele Rozwoju.....	438
6.2.1.2.2.3.1. „Pekin+100”.....	439
6.2.1.3. Główne kierunki działań.....	439
6.2.2. Realizacja strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w pracach RE.....	441
6.2.2.1. Geneza wprowadzania poszczególnych strategii.....	441
6.2.2.2. Główne sposoby działań.....	442
6.2.2.2.1. Instrumenty prawne.....	442
6.2.2.2.2. Programy działania.....	445
6.2.2.2.2.1. Ogólna charakterystyka programów działań.....	445
6.2.2.2.2.2. Program działania Równość płci: punkt centralny w zmieniających się społeczeństwach.....	446
6.2.2.3. Główne kierunki działań.....	448

6.2.3. Realizacja strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w pracach OBWE.....	450
6.2.3.1. Geneza wprowadzania poszczególnych strategii.....	451
6.2.3.2. Główne sposoby działań.....	451
6.2.3.2.1. Instrumenty prawne.....	451
6.2.3.2.2. Plany działania na rzecz promowania równości płci.....	453
6.2.3.2.2.1. Plan działania w zakresie płci kulturowej.....	454
6.2.3.2.2.2. Plan działania na rzecz promowania równości płci.....	455
6.2.3.3. Główne kierunki działań.....	456
6.3. Realizacja strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w pracach Unii Europejskiej.....	458
6.3.1. Geneza wprowadzania poszczególnych strategii.....	458
6.3.2. Główne sposoby działań.....	460
6.3.2.1. Instrumenty prawne.....	460
6.3.2.1.1. Ogólna charakterystyka instrumentów prawnych w zakresie równości kobiet i mężczyzn.....	460
6.3.1.2. Dyrektywy unijne w zakresie równych szans kobiet i mężczyzn.....	462
6.3.2.2. Programy działania.....	464
6.3.2.2.1. Europejska Agenda Społeczna.....	464
6.3.2.2.2. Wspólnotowa strategia ramowa na rzecz równości płci.....	466
6.3.2.2.3. Wspólnotowe programy działania na rzecz równych szans dla kobiet i mężczyzn.....	467
6.3.2.2.3.1. Pierwszy program działania.....	468
6.3.2.2.3.2. Drugi program działania.....	469
6.3.2.2.3.3. Trzeci program działania.....	469
6.3.2.2.3.4. Czwarty program działania.....	470
6.3.2.2.3.5. Piąty program działania.....	471
6.3.2.2.4. Kwestie kobiece w innych programach działań.....	471
6.3.2.2.5. Specjalne programy dotyczące włączania perspektywy płci kulturowej do prowadzonych działań.....	473
6.3.2.2.6. Działania w zakresie opracowywania wskaźników.....	473
6.3.3. Główne kierunki działań.....	474
6.4. Realizacja strategii działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn w poszczególnych państwach Unii Europejskiej.....	476
6.4.1. Geneza wprowadzania poszczególnych strategii.....	476
6.4.2. Główne sposoby działań.....	477
6.4.2.1. Instrumenty prawne.....	477
6.4.2.2. Programy działania.....	482
6.4.2.2.1. Krajowe programy działania.....	482
6.4.2.2.2. Realizacja strategii gender mainstreaming.....	485
6.4.3. Główne kierunki działań.....	488
6.4.3.1. Najbardziej popularne obszary działań.....	490
6.4.3.2. Najmniej popularne obszary działań.....	490
6.4.3.3. „Nowi” i „starzy” członkowie UE - podobieństwa i różnice.....	491
6.5. Podsumowanie.....	493
6.5.1. Zestawienie głównych kierunków działań.....	494

6.5.1.1. Kwestia identyfikacji głównych obszarów działań.....	496
6.5.1.2. Kwestia koncentracji obszarów działań.....	497
6.5.1.3. Podobieństwa i różnice pomiędzy analizowanymi strukturami.....	499
6.5.1.3.1. Kwestia przemocy wobec kobiet.....	500
6.5.1.3.2. Kwestia mechanizmów instytucjonalnych na rzecz awansu kobiet.....	500
6.5.1.3.3. Kwestia edukacji kobiet.....	501
6.5.1.3.4. Kwestia działań na rzecz udziału kobiet w procesach decyzyjnych.....	502
6.5.1.3.5. Statystyczna analiza podobieństw i różnic kierunków działań podejmowanych przez analizowane struktury.....	502
6.5.2. Kwestia skuteczności prowadzonych działań.....	505
6.5.2.1. Próba stworzenia rankingu analizowanych struktur.....	506
6.5.2.1.1. Ranking organizacji międzynarodowych.....	507
6.5.2.1.2. Ranking państw Unii Europejskiej.....	509
6.5.2.2. Próba oceny stopnia wywiązywania się ze zobowiązań w oparciu o tak zwane raporty alternatywne.....	510
6.5.2.2.1. Przykład raportu European Women's Lobby.....	511
6.5.2.2.2. Przykład raportu Women's Environment and Development Organization.....	513
6.5.3. Przyszłość pośrednich mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	513

ROZDZIAŁ 7

Bezpośrednie mechanizmy zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	519
M. Wstęp.....	519
"1.1. Istota bezpośrednich mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	519
"1.2. Przedmiot rozważań rozdziału siódmego.....	520
"1.3. Trudności związane z analizowaniem bezpośrednich mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	521
"2. Dotychczasowe próby wyróżnienia katalogu bezpośrednich mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	522
"2.1. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z dokumentów organizacji międzynarodowych.....	522
7.2.1.1. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z głównych dokumentów ONZ.....	523
7.2.1.1.1. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z Konwencji w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.....	523
7.2.1.1.2. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z Platformy działania.....	523
7.2.1.2. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z głównych dokumentów RE.....	528
7.2.1.3. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z głównych dokumentów OBWE ..	532
7.2.1.4. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z głównych dokumentów UE.....	536
7.2.1.4.1. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z rekomendacji w sprawie zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w procesie podejmowania decyzji.....	536
7.2.1.4.2. Bezpośrednie mechanizmy wynikające ze Wspólnotowej strategii ramowej na rzecz równości płci.....	536

7.2.1.4.3. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z rezolucji Parlamentu Europejskiego dotyczącej zapewnienia zrównoważonej reprezentacji w wyborach z 2004 roku.....	541
7.2.2. Bezpośrednie mechanizmy wynikające z opracowań naukowych.....	541
7.2.2.1. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu Richarda E. Matlanda.....	541
7.2.2.2. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu Joni Lovenduski i Azza Karam.....	542
7.2.2.3. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu Pippy Norris.....	543
7.2.2.4. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu Alison E. Woodward.....	545
7.2.2.5. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu June Zeitlin i Doris Mpoumou.....	545
7.2.2.6. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu raportu Women's Environment & Development Organization.....	546
7.2.2.7. Bezpośrednie mechanizmy w ujęciu raportu Inter-Parliamentary Union	547
7.3. Charakterystyka mechanizmów bezpośrednich i ich stosowanie na przykładzie państw Unii Europejskiej w oparciu o zintegrowany model wyjaśniania.....	548
7.3.1. Bezpośrednie wewnętrzne mechanizmy zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	549
7.3.1.1. Mechanizmy bezpośrednie ukierunkowane na poziom aspiracji politycznych kobiet.....	550
7.3.1.1.1. Akcje uświadamiające i propagujące działalność polityczną.....	550
7.3.1.1.1.1. Uświadamianie kobietom konieczności angażowania się w życie polityczne.....	551
7.3.1.1.1.2. Propagowanie pozytywnych wzorów udziału kobiet w strukturach politycznych i kształtowanie wizerunku kobiety polityka.....	551
7.3.1.1.2. Zachęcanie kobiet poprzez poprawę warunków pracy - działania w stosunku do kobiet piastujących już funkcje w strukturach.....	552
7.3.1.1.2.1. Wsparcie w zakresie godzenia działalności politycznej oraz obowiązków domowych i rodzinnych.....	552
7.3.1.1.2.2. Wsparcie w zakresie godzenia działalności politycznej i obowiązków zawodowych.....	553
7.3.1.1.2.3. Działanie na rzecz łagodzenia napięć pomiędzy kobietami i mężczyznami w polityce.....	554
7.3.1.2. Mechanizmy bezpośrednie ukierunkowane na zwiększania potencjału kobiet.....	554
7.3.1.2.1. Działania na rzecz zdobywania wiedzy i doświadczenia.....	554
7.3.1.2.1.1. Działania na rzecz zdobywania wiedzy.....	554
7.3.1.2.1.2. Działania na rzecz zdobywania doświadczenia.....	555
7.3.1.2.2. Działania wspierające.....	556
7.3.1.2.2.1. Wspieranie działalności politycznej kobiet.....	556
7.3.1.2.2.2. Tworzenie i wspieranie lobby kobiecego w polityce.....	556
7.3.2. Bezpośrednie zewnętrzne mechanizmy zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	558
7.3.2.1. Mechanizmy bezpośrednie w stosunku do osób odpowiedzialnych za selekcję kandydatów/wyбір członków struktur politycznych.....	559
7.3.2.1.1. Działania na rzecz pobudzania wrażliwości w zakresie zrównoważonego udziału.....	559
7.3.2.1.1.1. Kampanie na rzecz zwiększania świadomości.....	559

7.3.2.1.1.2. Działania na rzecz wprowadzenia perspektywy kobiecej do języka opisu rzeczywistości politycznej.....	561
7.3.2.1.1.2.1. Działania na rzecz odzwierciedlenia udziału kobiet w polityce w używanym języku.....	562
7.3.2.1.1.2.2. Działanie na rzecz zmiany wizerunku kobiet polityków w mediach.....	562
7.3.2.1.2. Działania zachęcające do promowania równości.....	563
7.3.2.1.2.1. Wymogi prawne do respektowania równości i podejmowania działań na rzecz jej wprowadzania.....	563
7.3.2.1.2.2. Rozpowszechnianie i propagowanie dobrych praktyk.....	564
7.3.2.1.2.2.1. Dawanie przykładu przez organy władzy państwowej.....	564
7.3.2.1.2.2.2. Wspieranie przez organy władzy państwowej działań prowadzonych przez inne podmioty.....	564
7.3.2.1.2.2.3. Tworzenie banków dobrych praktyk i wymiana informacji.....	565
7.3.2.1.2.3. Mechanizmy zachęcania partii politycznych do działań na rzecz równości.....	565
7.3.2.1.2.3.1. Zachęty finansowe.....	565
7.3.2.1.2.3.2. Kary finansowe.....	566
7.3.2.1.2.4. Mechanizmy zachęcania wyborców do głosowania na kobiety.....	566
"3.2.2. Mechanizmy bezpośrednie w stosunku do procedur stosowanych w procesie selekcji kandydatów/wyboru członków.....	567
7.3.2.2.1. Wybór systemu wyborczego jako bezpośredni mechanizm zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	567
7.3.2.2.1.1. Który system wyborczy jest korzystniejszy dla kobiet?.....	568
7.3.2.2.1.2. Dlaczego system proporcjonalny jest lepszy niż większościowy? . . .	571
7.3.2.2.1.2.1. Ogólne różnice pomiędzy systemem proporcjonalnym i większościowym.....	572
7.3.2.2.1.2.2. Wpływ różnic pomiędzy systemami na sytuację kobiet.....	573
*1.3.2.2.1.3. Maksymalizacja oddziaływania systemu proporcjonalnego.....	576
7.3.2.2.1.3.1. Zwiększanie wartości okręgu i wartości partii.....	577
7.3.2.2.1.3.2. Wybór pomiędzy listami otwartymi lub zamkniętymi.....	580
7.3.2.2.1.3.3. Zmiana kształtu/charakteru okręgów wyborczych.....	582
"3.2.2.1.4. Przejście na system proporcjonalny jako mechanizm zwiększania odsetka kobiet wśród wybranych.....	583
"3.2.2.2. Stosowanie kwot jako bezpośredni mechanizm zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	586
"3.2.2.2.1. Istota kwot.....	586
"3.2.2.2.2. Rodzaje kwot.....	589
"3.2.2.3. Geneza stosowania kwot.....	595
"3.2.2.2.4. Stosowanie kwot na przykładzie państw Unii Europejskiej.....	596
"3.2.2.2.4.1. Stosowanie kwot w obrębie osób wybranych.....	598
7.3.2.2.2.4.1.1. Miejsca zarezerwowane w przypadku organów pochodzących z wyborów powszechnych.....	598
^3.2.2.2.4.1.2. Kwoty w organach z mianowania.....	600
"3.2.2.2.4.1.3. Kwoty w postaci wymogów obligatoryjnych.....	601
"3.2.2.2.4.1.4. Kwoty jako punkt odniesienia.....	603

7.3.2.2.4.2. Stosowanie kwot w obrębie kandydatów.....	604
7.3.2.2.4.2.1. Kwoty jako konsekwencja wymogów prawnych.....	604
7.3.2.2.4.2.1.1. Belgia.....	604
7.3.2.2.4.2.1.2. Francja.....	605
7.3.2.2.4.2.1.3. Grecja.....	606
7.3.2.2.4.2.1.4. Słowenia.....	607
7.3.2.2.4.2.1.5. Wielka Brytania.....	607
7.3.2.2.4.2.1.6. Nieudane próby wprowadzania kwot w państwach Unii Europejskiej.....	608
7.3.2.2.4.2. Dobrowolne kwoty stosowane przez partie polityczne.....	609
7.3.2.2.5. Ocena kwot jako mechanizmu zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	612
7.3.2.2.5.1. Kwestia skuteczności oddziaływania kwot.....	612
7.3.2.2.5.1. Kwestia skuteczności kwot w obrębie osób wybranych.....	613
7.3.2.2.5.1.2. Kwestia skuteczności kwot w obrębie osób kandydujących ...	613
7.3.2.2.5.1.2.1. Badanie skuteczności za pomocą porównywania partii stosujących i tych, które nie stosują kwot.....	614
7.3.2.2.5.1.2.2. Badanie skuteczności za pomocą porównania sytuacji przed i po wprowadzeniu kwot.....	614
7.3.2.2.5.1.2.3. Badanie skuteczności w oparciu o porównanie odsetka kobiet wśród kandydatów i osób wybranych.....	616
7.3.2.2.5.1.2.4. Wnioski dotyczące skuteczności kwot.....	618
7.3.2.2.5.2. Inne zalety stosowania kwot.....	618
7.3.2.2.5.3. Krytyka kwot jako mechanizmu zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych.....	619
7.3.2.2.5.4. Czynniki sprzyjające wprowadzaniu kwot.....	625
7.3.2.2.3. Zmiana rozmieszczenia kandydatek na listach jako bezpośredni mechanizm zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych ...	626
7.3.2.2.3.1. Mechanizmy oddziaływania na rozmieszczenie kandydatek	627
7.3.2.2.3.2. Ocena skuteczności oddziaływania na odsetek kobiet wśród osób wybranych za pomocą rozmieszczenia kandydatek	629
7.3.2.2.3.2.1. Wpływ miejsca kandydatek na liście na szanse wyboru.....	629
7.3.2.2.3.2.2. Wpływ miejsca kandydatek na liście na odsetek kobiet wśród osób wybranych.....	631
7.3.2.2.3.3. Krytyka oddziaływania na odsetek kobiet wśród osób wybranych za pomocą rozmieszczenia kandydatek	635
7.3.2.2.4. Wprowadzanie centralistycznego i biurokratycznego modelu selekcji kandydatów.....	636
7.3.2.2.5. Działania na rzecz ograniczania wyłaniania kandydatów spośród osób piastujących już funkcje w strukturach politycznych.....	637
7.3.2.2.6. Mechanizmy na rzecz poszukiwania kandydatek.....	637
7.3.2.2.7. Stosowanie procedur neutralnych ze względu na płeć.....	639
7.4. Podsumowanie.....	639
7.4.1. Stopień zainteresowania bezpośrednimi mechanizmami zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	639

"4.2. Kwestia skuteczności prowadzonych działań.....	644
"4.3. Wymogi prawne, czy działania dobrowolne?.....	649
ROZDZIAŁ 8	
Zakończenie	652
vi. Czy partycypacja kobiet w strukturach politycznych będzie w przyszłości wzrastała?.....	653
v 1.1. Przypadek państw o dotychczasowej wysokiej partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	653
8.1.1.1. Czy zwiększanie partycypacji kobiet jest procesem jednostajnym?.....	654
8.1.1.1.1. Rob Salmond: model krzywej „S”.....	654
8.1.1.1.2. Wnioski z analizy wielkości reprezentacji kobiet w parlamentach w latach 1945-2005.....	656
8.1.1.2. Ile lat trwa osiąganie zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn?.....	666
8.1.1.1.1. Drude Dahlerup i Lenita Freidenvall: ścieżka szybka i przyrostowa . . .	666
8.1.1.2.1. Wnioski z analizy wielkości reprezentacji kobiet w parlamentach w latach 1945-2005.....	666
8.1.1.1.1.1. Dotychczasowe tempo wzrostu odsetka kobiet na przestrzeni lat . . .	667
8.1.1.1.1.2. Przewidywane przyszłe tempo przyrostu odsetka kobiet.....	669
* 1.2. Przypadek państw Unii Europejskiej o dotychczasowej niskiej partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	672
v 1.2.1. Prognoza zmiany odsetka kobiet w oparciu o dotychczasowe linie trendu.....	672
v 1.1.2. Prognoza zmiany odsetka kobiet w sytuacji przejścia modeli wzrostu państw o dotychczasowym wysokim odsetku kobiet.....	681
f Z Czy osiąganie równości płci jest procesem jednoznacznie pozytywnym?.....	683
* 1.3. Paradoksy równouprawnienia płci.....	684
* 1.4. Spadek liczby urodzeń i przekształcenia modelu rodziny.....	686
* 1.5. Negatywne skutki stosowania mechanizmów zwiększania partycypacji kobiet w strukturach politycznych.....	687
Wykaz przywoływanych źródeł	690
Spis tabel	743
Spis schematów i wykresów	749